

CLINICAL RESEARCH / KLİNİK ARAŞTIRMA

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Preterm Bebeği Yatan Annelerin Memnuniyetleri ile Hastaneden Eve Geçişte Yaşadıkları Sorunlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Çalışma

Investigation of the Relationship Between the Satisfaction of the Mothers With Preterm Baby in the Neonatal Intensive Care Unit and Experienced Problems in Transition From the Hospital to the Home: A Cross-Sectional Study

 Cansu Arıkan¹

 Dilek Menekşe²

¹Hemşire, Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya, Türkiye
²Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

Received: 23.09.2022, **Accepted:** 21.08.2023

Öz

Giriş: Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde (YYBÜ) preterm bebeği yatan ebeveynler için hastanedeki yatış ve eve geçiş dönemi kritik bir zamandır.

Amaç: Bu çalışma yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği yatan annelerin memnuniyetleri ile hastaneden eve geçişte yaşadıkları sorunlar arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı olarak planlanan araştırma, İstanbul ilinde bir eğitim ve araştırma hastanesinin YYBÜ'nde preterm bebeği yatan 200 anne ile yapılmıştır. Veriler Nisan 2021- Nisan 2022 tarihleri arasında "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Preterm Yenidoğan Tanıtıcı Bilgi Formu", "Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi (EMpowerment of PARENTS in THE Intensive Care/ EMPATHIC-30)" anketi ve "Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği (EG: PEÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Veriler, SPSS programı kullanılarak yüzdeler, ortalamalar, bağımsız t-testi, ANOVA, pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Annelerin EMPATIC-30 ölçek toplam puan ortalaması 5.41 ± 0.34 , EG: PEÖ toplam puan ortalaması 73.82 ± 8.31 'dir. EMPATHIC-30 ölçeği ile EG: PEÖ arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = -.06$; $p = .331$). EMPATHIC-30 ölçeği bakım-tedavi alt boyutu ile EG: PEÖ endişe ve izolasyon boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r = -.156$; $p = .028$).

Sonuç: Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği yatan annelerin memnuniyetleri ile hastaneden eve geçişte yaşadıkları sorunlar arasında herhangi ilişki bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Anne Memnuniyeti, EMPATHIC-30, Eve Geçiş, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Preterm

Sorumlu Yazar: Dilek MENEKŞE, Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sakarya, Türkiye. **Email:** dkose@sakarya.edu.tr, **Telefon:** +0 264 295 66 13.

Nasıl Atıf Yapılmalı: Arıkan C, Menekşe D. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Preterm Bebeği Yatan Annelerin Memnuniyetleri ile Hastaneden Eve Geçişte Yaşadıkları Sorunlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Çalışma. Journal of Nursing Effect. 2024;17(1): 59-73.

Journal of Nursing Effect published by Cetus Publishing.

Journal of Nursing Effect 2021 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Öz

Background: The period of staying at hospital and transition to home is a critical moment for parents of preterm babies which are staying in Neonatal Intensive Care Unit (NICU).

Objectives: This study was carried out to determine the relationship between the satisfaction of mothers with preterm infants in the NICU and the problems they experienced in the transition from hospital to home.

Method: The study, which was planned as a descriptive, cross-sectional, and correlational study, was conducted with 200 mothers with preterm infants hospitalized in the NICU of a training and research hospital in İstanbul. The data has been collected between April 2021 and April 2022 using the Introductory Information Form, Preterm Newborn Introductory Information Form, EMpowerment of PArEnts in THE Intensive Care (EMPATHIC-30) questionnaire, and Transition to Home: Preterm Parental Scale (TH: PES). Data is evaluated with the SPSS program using independent t-test, ANOVA, Pearson Correlation analysis, percentages,, and averages.

Results: The mean score for EMPATIC-30 scale is 5.41 ± 0.34 , TH: PES is 73.82 ± 8.31 . There was no significant relationship between the EMPATHIC-30 scale and TH: PES ($r = -.06$; $p = .331$). A statistically significant and negative correlation was found between the care-treatment sub-dimension of the EMPATHIC-30 scale and the TH: PES anxiety and isolation dimension ($r = -.156$; $p = .028$).

Conclusion: A relationship was not found between the satisfaction of mothers with preterm babies hospitalized in the NICU and the problems they experienced during the transition from hospital to home.

Keywords: Maternal Satisfaction, EMPATHIC-30, Transition to Home, Neonatal Intensive Care Unit, Preterm

GİRİŞ

Son yıllarda hasta ve aile memnuniyet sonuçları, kalite performans göstergesi olarak giderek daha fazla kabul görmektedir. Sağlık bakım kalitesinin ve güvenliğinin artırılması, hastaların/aile üyelerinin gereksinimlerinin belirlenmesi ve güçlendirilmesi için memnuniyetin değerlendirilmesi anahtar roledir (Weissenstein, Straeter, Villalon, Luchter ve Bittman, 2011; Rodriguez-Ruiz vd., 2021; Gulo vd., 2021). Aile perspektifinden bakıldığında ebeveynlerin bebeklerine sağlanan bakımdan memnuniyetlerinin belirlenmesi hastane yatış deneyiminin yoğun olduğu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerinde (YYBÜ) daha da önemlidir (Albayrak ve Büyükgönenç, 2019).

Yenidoğanın özellikle prematüre doğan bir bebeğin herhangi bir sebepten dolayı yoğun

bakım ünitesine yatması hem bebek hem de ebeveyn için stresli bir süreçtir (Albayrak ve Büyükgönenç, 2019; Doğru ve Topan, 2021; Hunt vd., 2019). Ebeveynlerin bebeklerinden ayrı kalmaları, yoğun bakım ortamını bilmemeleri, ünite de çalışan sağlık ekibini tanımamaları ve bebeklerinin durumu hakkında yeterli bilgi alamamaları, bebeğini kaybetme korkusu, tedavinin sonucunun ve hastalığının seyrinin bilinmemesi stres ve kaygı yaşamalarına neden olur (Albayrak ve Büyükgönenç, 2019; Tiryaki, Zengin, Çınar, Umaroglu, ve Latour, 2020). Bu durumun anne ve babanın sağlıklı bir şekilde karar verme sürecini ve bebeğin bakımına dahil olma sürecini olumsuz etkilediği bilinmektedir (Albayrak ve Büyükgönenç, 2019; Küçükkoğlu, Aytakin ve Gülhaş, 2015; Russel vd., 2014; Tiryaki vd., 2020). YYBÜ politikalarında aile merkezli/ entegre bakım anlayışı doğrultusunda aile ile

iş birliği yapılarak ebeveynlerin bebeklerinin bakımlarına katılmaları ve bebeklerini desteklemeleri önerilmektedir (Ding vd., 2019; Hunt vd., 2019; Latour, Duivenvoorden, Tibboel, Hazelzet ve the EMPATHIC Study Group, 2013; Tiryaki vd., 2020; Zhang vd., 2018). Ailenin bakıma dahil edilmesi ebeveynlerin taburculuğa hazırlanmasına, ebeveynler ve bebek için uzun vadede sonuçların iyileştirilmesine olumlu katkı sağlamaktadır (Adama vd., 2021; Griffin ve Pickler, 2011; Küçüköğlü vd., 2015).

Bebeklerinin hastaneden taburcu olması ebeveynler tarafından beklenen bir durumdur. Taburcu olduktan sonraki süreç, eve geçiş süreci olarak tanımlanmaktadır (Galeano ve Carvajal, 2016). Ancak bu süreç ebeveynler için heyecanlı, stresli, tehlikeli, zor ve karmaşık olabilir (Batman ve Şeker, 2019; Granero-Molina vd., 2019). Ebeveynlerin bebeği eve götürme ve bebeğine dair tüm sorumluluğu alma zamanı geldiğinde kendilerini güçsüz, endişeli, şaşkın, bebek bakımına karşı hazırlıksız hissettikleri bilinmektedir (Boykova, 2016; Galeano ve Carvajal, 2016). Hastaneden taburcu edildikten sonra bebeklerin devam eden tıbbi sorunları, beslenme problemleri, gelişme geriliği ve diğer sağlık sorunları ile aile baş başa kalabilmektedir (Boykova, 2016; Patel vd., 2017). Genel çerçevede ebeveynler eve geçiş sürecinde bakım becerisi, duygusal ve finansal konularda zorluklarla karşı karşıya kalırlar (Petty vd., 2018). Kanıt temelli yapılan çalışmalarda prematüre bebeğe sahip ebeveynlerin bebeğe dokunmada, bakım vermede güçlük yaşadığı belirtilmektedir (Adama vd., 2021; Ding vd., 2019; Küçüköğlü vd., 2015; Petty vd., 2018). Bebek taburcu edilmeden önce ebeveynlerin yaşayabilecekleri sorunlar konusunda bilgilendirilmesi, bakım konusunda beceri kazandırılması ailelerin kendilerini güvende hissettirerek sorunlarla baş etmelerine katkı sağlayacaktır (Larsson,

Wågström, Normann and Thernström, 2017, Patel vd., 2017). Bebeğin YYBÜ'nde kaldığı süre boyunca geliştirilen bu girişimler, kişinin anne rolünü öğrenmesine ve uygulamasına olanak tanıyarak memnuniyetinin artmasını sağlar (Granero-Molina vd., 2019). Bu noktada aile merkezli yaklaşım ile taburculuk eğitimlerinin, bakım ve takip süreçlerinin planlanmasında hemşireler aktif rol almaktadır (Boykova ve Kenner, 2012; Tiryaki vd., 2020).

YYBÜ deneyimine sahip ebeveynler, bebekleri yoğun bakımda kaldığında, taburcu olduğu sırada ve taburculuk sonrası eve geldiklerinde birçok konuda bilgiye ve beceriye ihtiyaç duymaktadırlar (Tiryaki vd., 2020). Ancak mevcut kanıtlar, tüm ebeveynlerin destek ihtiyaçlarının yeterince araştırılmadığını göstermektedir (Hunt vd., 2019; Tan vd., 2020). Prematüre bebeğin evdeki bakımının başarılı bir şekilde yapılabilmesi ve ebeveynlerin duygusal ve zihinsel hazırlıklarının desteklenmesi için gereksinimler doğrultusunda ebeveynlere eğitim, danışmanlık ve destek hizmetlerinin verilerek taburculuk sürecinin geliştirilmesi çok önemlidir (Aydon, Hauck, Murdoch, Siu ve Sharp, 2018; Balasundaram vd., 2022; Galeano, Marín ve Semenic, 2017). Ebeveynlerin yenidoğan yoğun bakım ortamında gereksinimleri ve memnuniyetleri ile eve geçişte yaşadıkları sorunlar arasında ilişkiyi belirleyen kanıt temelli çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Bu konudaki çalışma sonuçlarının yenidoğan sağlığına ve ebeveynlerin rollerinin gelişmesine katkı sağlayacağı, taburculuk eğitimlerinin planlanmasında yenidoğan hemşirelerine yol göstereceği düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmada YYBÜ'nde preterm bebeği yatan annelerin memnuniyetleri ile hastaneden eve geçişte yaşadıkları sorunlar arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu

amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

YYBÜ’nde preterm bebeği yatan annelerin Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları nedir?

Annelerin ve preterm bebeklerin tanıtıcı özellikleri ile Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği puan ortalamaları arasında fark var mıdır?

YYBÜ’nde prematüre bebeği yatan annelerin Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği puan ortalamaları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı türde bir araştırmadır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Bu çalışma İstanbul ilinde bir eğitim ve araştırma hastanesinin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği yatan annelerle Nisan 2021- Nisan 2022 tarihleri arasında yürütülmüştür. Hastanenin YYBÜ’nde 2. ve 3. seviyede toplam 16 tane küvöz bulunmaktadır. Birimde 25 hemşire, iki neonatolog ve bir yan dal asistanı görev yapmaktadır. Ünite de bir yataklı anne uyum odası, bir süt sağma odası ve bir beslenme hazırlama ünitesi mevcuttur. Anneler, ziyaret saatleri içerisinde bebeklerini görebilmektedirler.

Araştırmanın Evreni/Örnekleme

Araştırmanın evrenini Nisan 2021- Nisan 2022 tarihleri arasında İstanbul’da bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği yatan anneler, örneklemini ise araştırmaya dahil olma kriterlerine uyan ve araştırmacılar tarafından bilgilendirildikten sonra gönüllü olarak katılmayı kabul eden, çalışma ile ilgili formları eksiksiz

dolduran 200 anne oluşturmuştur. Veriler toplandıktan sonra “G*Power-3.1.9.2” programı kullanılarak yapılan post-hoc güç analizinde etki büyüklüğü .96, çalışmanın gücü .99 olarak hesaplanmıştır. Post hoc analizi için minimum elde edilmesi gereken güç değeri .67’dir. Bu durumda yapılan güç hesaplaması sonucunda örneklem sayısının yeterli olduğu görülmüştür.

Araştırmaya dahil olma kriterleri;

- Annenin yaşının 19 yaş ve üzerinde olması
- Annenin herhangi bir iletişim sorununun olmaması
- Annenin en az okur-yazar olması
- Annenin araştırmaya katılmaya gönüllü olması
- Annenin bebeğinin 37. gebelik haftasından önce doğması ve yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatması
- Bebeğin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde en az iki gün yatmış olması

Veri Toplama Araçları- Geçerlik ve Güvenirlik Bilgiler

Araştırmanın verileri “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Preterm Yenidoğan Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi (EMpowerment of PARENTS in THE Intensive Care/ EMPATHIC-30) Anketi” ve “Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği (EG: PEÖ)” kullanılarak toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu

Annelerin tanıtıcı özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan form 21 sorudan oluşmaktadır. Tanıtıcı özellikleri arasında annenin yaşı, eğitim ve çalışma durumu, aile tipi vb. sorular yer almaktadır.

Preterm Yenidoğan Tanıtıcı Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan formda bebeğin cinsiyeti, doğum şekli, apgar skoru,

doğumdaki gestasyon haftası, doğum ağırlığı, boy uzunluğu, tıbbi tanısı vb. 14 soru bulunmaktadır.

Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi (Empowerment of Parents in the Intensive Care/ EMPATHIC-30) Anketi

EMpowerment of PAREnts in THE Intensive Care (EMPATHIC-30) ölçeği YYBÜ’nde bebeği yatan ebeveynlerin memnuniyetlerini ölçmek amacıyla Latour, Duivenvoorden, Tibboel, ve Hazelzet (2013) tarafından geliştirilmiştir (Latour vd., 2013). Ölçeğin geçerlik güvenirliği ülkemizde Tiryaki, Zengin, Çınar, Umaroglu, ve Latour (2020) tarafından yapılmıştır (Tiryaki vd., 2020). Ölçek 30 maddeden ve beş alt boyuttan (Bilgi, Bakım ve Tedavi, Organizasyon, Ebeveyn Katılımı ve Profesyonel Davranış) oluşmaktadır. Katılımcılar ölçekteki her ifade için katılma durumlarını “Kesinlikle hayır (1)”, “Hayır (2)”, “Kısmen hayır (3)”, “Kısmen evet (4)”, “Evet (5)” ve “Kesinlikle evet (6)” seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtmektedirler. Her alan için ortalama puanlar; (toplam puan / her alandaki toplam madde sayısı) formülü ile hesaplanmaktadır (Mol, Argent, ve Morrow, 2018). Ölçeğin orijinal çalışmasında alt boyutların Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .73 ile .93 arasında değişmektedir (Latour vd., 2013). Türkçe formu için alt boyutların Cronbach alpha iç tutarlılık .80 ile .92 arasında değişmektedir (Tiryaki vd., 2020). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .92 olarak belirlenmiştir.

Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği (EG: PEÖ)

EG:PEÖ, prematüre bebeklerin YYBÜ’nden taburcu olduktan sonra 1-12 ay arasında ebeveynlerin eve geçişte yaşadığı sorunların belirlenmesi için tasarlanmıştır. Boykova ve Kenner (2012) “Geçiş Ölçeği” için iyileştirme ve doğrulama çalışmalarının yapılması önerilmiş ve 37 maddelik Geçiş

Ölçeği’ni geliştirmişlerdir. Boykova (2018) tarafından ölçek tekrar psikometrik analizlerle desteklenerek değiştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması Zengin, Tiryaki, ve Çınar (2021) tarafından yapılmıştır (Zengin vd., 2021). Ölçek 17 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmakta olup, beşli likert tipindedir. Alt boyutları profesyonel destek, güven, endişe, izolasyondur. Ölçek dokuzu olumlu (1, 2, 5, 7, 8, 10, 12, 14 ve 16. maddeler), sekizi olumsuz (3, 4, 6, 9, 11, 13, 15 ve 17. maddeler) ifadeler içeren maddelerden oluşmaktadır. Olumsuz ifade içeren sekiz madde ölçek puanlamasında tersten puanlanma yapılarak ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 17- 85 arasında değişmektedir. Puanın artması ebeveynlerin eve geçiş sürecinde sorun yaşamadıkları şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin orijinal çalışmasında alt boyutların Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .77 ile .87 arasında değişmektedir (Boykova, 2018). Zengin vd., (2021) çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur (Zengin vd., 2021). Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .84 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapıldığı hastanenin YYBÜ’nde preterm bebeği yatan annelere çalışmanın amacı açıklanarak, tüm verilerin güvenle korunacağı konusunda bilgi verilerek gönüllü annelerden yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Çalışmaya katılmak istemeyen anneler ise çalışma dışı tutulmuştur. Veri toplama formları katılımcılara verilerek doldurmaları istenmiştir. Tanıtıcı Bilgi Formu, Preterm Yenidoğan Tanıtıcı Bilgi Formu, EMPATHIC-30 anketi taburculukta doldurulmuş olup, EG: PEÖ ise taburculuktan bir ay sonra doldurulmuştur. Veri toplama formları araştırmacı tarafından kontrol edilerek alınmıştır. Veri toplama işlemi ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkenleri arasında EMPATHIC-30 ve EG: PEÖ toplam puanı, bağımsız değişkenleri arasında ise annelerin tanıtıcı özellikleri, gebelikle ilişkili verileri ve preterm bebeğin özellikleri yer almıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizde sosyal bilimler için istatistik paket programı (Statistical Package for the Social Sciences for Windows 25.0- SPSS 25.0) kullanılmıştır. Tanımlayıcı özelliklerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde kullanılmıştır. Verilerin dağılımlarının incelenmesi amacıyla Q-Q Plot çizimine ve çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Normal dağılım gösteren araştırma verileri için iki bağımsız grup karşılaştırmalarda t testi, ikiden fazla bağımsız grupların karşılaştırılmasında Tek Yönlü ANOVA testi ve fark bulunduğu durumda farkın hangi iki gruptan kaynaklandığını bulmak için Bonferroni kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkiyi test etmek için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri $p < .05$ olarak alınmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için bir üniversitenin Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 22.03.2021 tarih ve E-71522473-050.01.04-28910-186 sayılı onay alınmıştır. İlgili hastane yönetiminden ve İl Sağlık Müdürlüğü'nden gerekli yazılı izinler alınmıştır. Ölçeklerin kullanımı için yazarlardan izin alınmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı, ankete verilen yanıtların gizliliği, verilerin nerede ve ne amaçla kullanılacağı konusunda bilgi verildikten sonra gönüllü olan ve yazılı onamları alınan anneler örnekleme dahil edilmiştir. Araştırmanın tüm aşamalarında Dünya Tabipler Birliği Helsinki Bildirgesi'nin "İnsan Üzerinde

Yapılan Tıbbi Araştırmalar ilgili Etik İlkeler" ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

BULGULAR

Anne ve Bebeğe İlişkin Tanımlayıcı Özellikler

Annelerin yaş ortalaması 27.92 ± 6.23 (min:19-max:43) yıl olarak belirlenmiştir. Annelerin %39.5'i okuryazar olduğunu, %76'sı çalışmadığını, %56'sı ekonomik durumunun gelirin gidere eşit olduğunu, %87.5'i çekirdek ailede yaşadığını ve %35'i bir çocuğa sahip olduğunu ifade etmiştir. Annelerin %60'ı gebeliğinin planlı olduğunu, %14'ü bebek bakımına ilişkin eğitim aldığını ifade etmiştir. YYBÜ'nde bebeği yatan ebeveynlerin bebeklerinden ayrı kaldıkları süreye göre dağılımları incelendiğinde; annelerin %43'ünün 7 gün ve daha az, %20.5'inin 8-14 gün, %9.5'inin 15-21 gün ve %27'sinin 22 gün ve üzeri ayrı kaldığı saptanmıştır.

Preterm bebeklerin tanıtıcı özellikleri incelendiğinde; bebeklerin %51.5'inin kız, %48.5'inin erkek olduğu, %38'inin normal doğum, %62'sinin sezaryen doğum ile dünyaya geldiği ve %67.5'inin mekanik ventilatör ihtiyacının olmadığı belirlenmiştir. Preterm bebeklerin gestasyon hafta ortalamasının 33.98 ± 2.69 , birinci dakika apgar skor ortalamasının 7.24 ± 1.40 , beşinci dakika apgar skor ortalamasının 8.39 ± 1.28 olduğu saptanmıştır. Bebeğin doğum kilosu ortalamasının 2440.45 ± 675.55 gr, doğum boyu ortalamasının 46.14 ± 4.57 cm ve doğum baş çevresi ortalamasının 32.34 ± 3.08 cm olduğu belirlenmiştir. Bebeğin taburculuktaki kilo ortalamasının 2740.30 ± 420.49 gr ve boy ortalamasının 47.93 ± 2.89 cm olduğu sonucuna varılmıştır.

Annelerin Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeğinden Aldığı Puan Ortalamaları

Çalışmamıza katılan annelerin EMPATHIC-30 ölçeği toplam puan ortalaması 5.41 ± 0.34 'tür.

Alt boyut puan ortalamaları sırasıyla; bilgi $5.19 \pm .50$, bakım-tedavi $5.49 \pm .39$, organizasyon $5.37 \pm .46$, ebeveyn katılımı $5.35 \pm .39$, profesyonel davranış $5.57 \pm .37$ 'dir. EG: PEÖ toplam puan ortalaması 73.82 ± 8.31 , profesyonel destek alt boyutu puan ortalaması $24.59 \pm .60$, endişe ve izolasyon alt boyutu puan ortalaması 31.36 ± 6.14 , güven alt boyutu puan ortalaması 17.90 ± 2.49 'dur (Tablo 1).

Annelerin ve Bebeklerin Tanıtıcı Özellikleri

Tablo 1. Annelerin Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği Puanları (n=200)

Ölçek ve alt boyutları	Min.	Maks.	Ortalama	SS
EMPATHIC-30 Ölçeği	4.47	6.00	5.41	.34
Bilgi alt boyutu	4.00	6.00	5.19	.50
Bakım-Tedavi alt boyutu	4.25	6.00	5.49	.39
Organizasyon alt boyutu	4.20	6.00	5.37	.46
Ebeveyn katılımı alt boyutu	4.33	6.00	5.35	.39
Profesyonel davranış alt boyutu	4.33	6.00	5.57	.37
EG: PEÖ	40.00	85.00	73.82	8.31
Profesyonel destek alt boyutu	21.00	25.00	24.59	.60
Endişe ve izolasyon alt boyutu	9.00	40.00	31.36	6.14
Güven alt boyutu	9.00	20.00	17.90	2.49

ile Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Annelerin tanıtıcı özellikleri ile EMPATHIC-30 ölçeği toplam puanları karşılaştırıldığında; yaş, eğitim, çalışma durumu, aile tipi, ailenin ekonomik durumu, gebeliğin planlı olma durumu, doğum öncesinde bebek bakımına ilişkin eğitim alma durumu ile EMPATHIC-30 ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=.000$). Annelerin toplam çocuk sayısı ($p=.396$) ve doğum sonrası bebekten ayrı kalınan süre ($p=.092$) ile EMPATHIC-30 ölçeği

puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (Tablo 2).

Annelerin tanıtıcı özellikleri ile EG: PEÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; annelerin yaş ($p=.001$), çalışma durumu ($p=.015$), çocuk sayısı ($p=.000$) ve gebeliğin planlı olma durumu ($p=.011$), doğumdan sonra bebekten ayrı kalınan süre ($p=.019$) ile EG: PEÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Annelerin eğitim düzeyi, aile tipi, ailenin ekonomik durumu, doğum öncesinde bebek bakımına ilişkin eğitim alma durumu ile EG: PEÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$) (Tablo 2).

Preterm bebeklerin tanıtıcı özellikleri ile EMPATHIC-30 ölçeği ve EG: PEÖ arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; EG: PEÖ ile bebeğin birinci dakika apgar değeri ($r=.17$; $p=.013$), beşinci dakika apgar değeri ($r=.15$; $p=.028$), doğum kilosu ($r=.17$; $p=.012$) ve bebeğin taburculuktaki kilosu ($r=.16$; $p=.017$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

Yenidoğanda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi ve Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyut Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

EMPATHIC-30 ölçeği ile EG: PEÖ arasında anlamlı derecede bir fark bulunmamıştır ($p=.331$). EMPATHIC-30 ölçeği bakım-tedavi alt boyutu ile EG: PEÖ endişe ve izolasyon alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=-.15$, $p=.028$) (Tablo 4).

Tablo 2. Annelerin Tanıtıcı Özellikleri ile EMPATHIC-30 Ölçeği ve EG: PEÖ Puanlarının Karşılaştırılması (n=200)

Değişkenler	n	%	EMPATHIC-30		EG: PEÖ		
			Ort	SS	Ort	SS	
Yaş	18-23 (1)	53	26.5	5.22	.29	70.17	8.59
	24-29 (2)	67	33.5	5.42	.31	75.70	6.61
	30-35 (3)	53	26.5	5.52	.36	75.64	6.50
	36 yaş ve üzeri (4)	27	13.5	5.52	.28	72.74	11.88
Test değeri /p				F=9.894*** p= .000* 2>1, 3>1, 4>1		F=5.971*** p= .001* 2>1, 3>1	
Eğitim düzeyi	Okuryazar (1)	79	39.5	5.29	.29	74.16	9.10
	İlköğretim (2)	17	8.5	5.20	.30	72.94	6.22
	Lise (3)	58	29	5.39	.26	74.79	8.36
	Üniversite ve üstü (4)	46	23	5.71	.33	72.33	7.46
Test değeri /p				F=23.259*** p= .000* 4>1, 4>2, 4>3		F=0.868*** p= .459	
Çalışma durumu	Evet	48	24	5.63	.31	71.29	7.49
	Hayır	152	76	5.34	.32	74.62	8.42
Test değeri /p				t=5.496** p= .000*		t=-2.448** p= .015*	
Ailenin ekonomik durumu	Gelirim giderimden az (1)	53	26.5	5.25	.28	75.13	8.14
	Gelirim giderime denk (2)	112	56	5.38	.31	73.78	8.73
	Gelirim giderimden fazla(3)	35	17.5	5.74	.29	71.97	6.89
Test değeri /p				F=29.901*** p= .000* 3>1, 3>2, 2>1		F=1.536*** p= .218	
Aile tipi	Çekirdek aile	175	87.5	5.44	.33	74.01	7.83
	Geniş aile	25	12.5	5.21	.32	72.52	11.20
Test değeri /p				t=3.167** p= .002*		t= .836** p= .404	
Çocuk sayısı	Bir (1)	70	35	5.44	.36	66.87	8.05
	İki (2)	56	28	5.42	.36	75.07	5.91
	Üç (3)	36	18	5.41	.28	78.44	5.38
	Dört ve üzeri (4)	38	19	5.32	.32	80.39	3.51
Test değeri /p				F= .996*** p= .396		F=48.866*** p= .000* 2>1, 3>1, 4>1	
Doğum öncesinde bebek bakımına ilişkin eğitim alma durumu	Evet	28	14	5.63	.37	74.68	6.68
	Hayır	172	86	5.37	.32	73.68	8.55
Test değeri /p				t=3.852** p= .000*		t= .589** p= .557	
Gebeliğin planlı olma durumu	Evet	120	60	5.48	0.35	72.60	8.12
	Hayır	80	40	5.29	0.29	75.65	8.30
Test değeri /p				t=4.054** p= .000*		t=-2.579** p= .011*	
Bebekten ayrı kalınan süre	7 gün ve daha az	86	43	5.44	.33	74.23	7.45
	8-14 gün	41	20.5	5.29	.30	75.90	7.86
	15-21 gün	19	9.5	5.45	.43	73.58	8.90
	22 gün ve daha fazla	54	27	5.44	.33	71.67	9.40
Test değeri /p				F=2.181*** p= .092		F=1.552*** p= .019*	

*p<0,05, **Bağımsız t testi, ***Tek yönlü varyans analizi

Tablo 3. Preterm Bebeklerin Tanıtıcı Özellikleri ile EMPATHIC-30 Ölçeği ve EG: PEÖ Arasındaki İlişki (n=200)

Tanımlayıcı özellikler	EMPATHIC-30		EG: PEÖ				
	Ölçeği						
	Ort	SS	Min-Maks	r	p		
Gestasyon haftası	33.98	2.69	23 - 36	-.126	.075	.10	.139
Birinci dakika Apgar skoru	7.24	1.40	4 - 9	-.051	.477	.17	.013*
Beşinci dakika Apgar skoru	8.39	1.28	5 - 10	-.020	.784	.15	.028*
Bebeğin doğum kilosu (gr)	2440.45	675.55	610 - 3430	-.072	.310	.17	.012*
Bebeğin doğum boyu (cm)	46.14	4.57	31 - 51	-.105	.138	.12	.073
Bebeğin doğum baş çevresi (cm)	32.34	3.08	22 - 38	-.099	.164	.13	.051
Bebeğin taburculuktaki kilosu(gr)	2740.30	420.49	2000 - 4580	.072	.311	.16	.017*
Bebeğin taburculuktaki boyu (cm)	47.93	2.89	38 - 53	-.051	.471	.11	.114*

*p<0,05

Tablo 4. EMPATHIC-30 Ölçeği, EG: PEÖ ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki (n=200)

Ölçek ve boyutları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1- Bilgi alt boyutu	1.000	0.558	0.349	0.451	0.464	0.707	-0.006	-0.013	0.091	0.020
p	-	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.935	0.856	0.201	0.778
2- Bakım-Tedavi alt boyutu		1.000	0.619	0.627	0.667	0.880	-0.002	-0.156	-0.020	-0.121
p		-	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.973	0.028*	0.778	0.087
3- Organizasyon alt boyutu			1.000	0.650	0.621	0.793	0.095	-0.085	-0.058	-0.075
p			-	0.000*	0.000*	0.000*	0.183	0.233	0.418	0.289
4- Ebeveyn katılımı alt boyutu				1.000	0.621	0.822	0.026	-0.061	-0.004	-0.045
p				-	0.000*	0.000*	0.713	0.392	0.956	0.525
5- Profesyonel davranış alt boyutu					1.000	0.826	-0.028	-0.079	0.070	-0.041
p					-	0.000*	0.696	0.266	0.327	0.562
6- EMPATHIC-30 Ölçeği						1.000	0.019	-0.102	0.018	-0.069
p						-	0.785	0.151	0.804	0.331
7- Profesyonel destek alt boyutu							1.000	0.131	0.097	0.196
p							-	0.064	0.170	0.005*
8- Endişe ve izolasyon alt boyutu								1.000	0.762	0.978
p								-	0.000*	0.000*
9- Güven alt boyutu									1.000	0.872
p									-	0.000*
10- Eve Geçiş: Preterm Ebeveyn Ölçeği										1.000
p										-

TARTIŞMA

Ülkemizde Tiryaki vd., (2020)'nin çalışmasında EMPATHIC-30 ölçeğinin her bir maddesinin ortalama puanları 4.01 ile 4.87 arasında değişmekte olduğu belirtilmiştir. Farklı ülkelerde yapılan çalışmalar incelendiğinde; EMPATHIC-30 ölçeğinin toplam puan ortalamasının Amerika'da 5.69 (Lake vd., 2020), Çin'de 4.95 (Zhuang vd., 2022), Hollanda'da ise 5.28 (Latour vd., 2013) olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmada annelerin memnuniyetlerini belirlemek için kullandığımız EMPATHIC-30 ölçeğinin toplam puan ortalaması 5.41 ± 0.34 'tür. Çalışma bulgumuz yapılan diğer çalışma bulgularına benzerdir. Bu sonucun yüksek olmasının sebebi literatürün önerdiği şekilde kliniğin aile merkezli bir yaklaşım ile tedavi ve bakım hizmetlerini sunması ve ebeveynlerin bebeklerinin taburcu olduğu sırada minnettarlık duygularından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda EG: PEÖ'nden alınacak en düşük puan 40, en yüksek puan ise 85'tir. Çalışmamıza katılan annelerin almış olduğu toplam ölçek puan ortalaması 73.82'dir. Alış (2018)'in prematüre bebeklerin hastaneden eve geçişinde anne gereksinimlerini incelediği çalışmasında kullandığı Hastaneden Eve Geçiş Ölçeği (HEGÖ)'nden alınacak toplam puanlar 32 ile 160 arasındadır. Annelerin tüm ölçekten aldığı ortalama puan ise 100.87'dir (Alış, 2018). Çalışmaya dahil edilen annelerin, ölçek toplam puan ortalamasının genel olarak yüksek olmasında YYBÜ'nde aile merkezli bakım yaklaşımının sergilenmesinin, yatış itibari ile taburculuk eğitimi planlanan prematüre bebeklerin ailelerine bebeğin hijyenik bakımları (göz, burun, ağız, alt, cilt bakımı ve banyo, bebeğin giydirilmesi, bebeğin uykusu), anne sütü ve emzirme konularında eğitimler verilmesinin, bilgi ve beceri kazanımı yönünde

aileden geri bildirim alınmasının ve taburculukta eğitim konularını içeren bir kitapçığının aileye verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde hastanede yatan hastaların ve ailelerin memnuniyet durumlarını ve eve geçişte yaşanan sorunları etkileyen birçok faktörün olduğu görülmüştür. Bu çalışmada 23 yaşından büyük, eğitimi üniversite ve üzeri olan annelerin memnuniyetleri diğer gruplara göre anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Çalışmamızın bu sonucunun aksine Hagen, Iversen, Nasset, Orner, ve Svindseth (2019) ve Gulo vd., (2021) çalışmalarında farklı olarak katılımcıların eğitim durumu yükseldikçe memnuniyetlerinin azaldığını belirtmiştir (Gulo vd., 2021; Hagen vd., 2019). Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin memnuniyetlerinin fazla olmasının nedeni çocukları hakkında daha fazla bilgi edinme ve soru sorma eğiliminde olabileceğinden kaynaklı olabilir.

Çalışmamıza katılan doğum öncesinde eğitim alan annelerin sayısı az olsa da (%14) doğum öncesinde bebek bakımına ilişkin eğitim alan annelerin memnuniyet puanlarının ($5.63 \pm .37$), almayan annelere ($5.37 \pm .32$) göre anlamlı derecede daha fazla olduğu tespit edilmiştir ($p=.000$). Yapılan çalışmalarda eğitim sonrası bebek bakımına ilişkin farkındalık, bilgi, beceri, özgüven ve hazırbulunuşluk düzeylerinin arttığı vurgulanmıştır (Yalınzoğlu Çaka ve Çınar, 2021; Jamalivand vd., 2017; Patel vd., 2017). Doğum öncesinde eğitim alan annelerin bebek bakımı ile aldıkları bilgileri bebeği ziyaretlerinde uygulayabildikleri, annelik rolünü devam ettirdikleri ve buna bağlı olarak memnuniyet durumlarının arttığı düşünülebilir.

Annenin tanıtıcı özellikleri ile EG:PEÖ karşılaştırıldığında; Yaşı 24-29 ve 30-35 yaş aralığında olan katılımcıların EG:PEÖ puanlarının, yaşı 18-23 yaş aralığında

olan katılımcılara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Mevcut çalışma bulgularına göre yaşı 23 yaşından küçük annelerin, yaşı 24-35 aralığında olan annelere göre eve geçiş sürecinde daha fazla sorun yaşadığı sonucuna varılmıştır. Yapılan bir çalışmada genç yaşta annelerin diğer yaş grubundaki annelere göre bebek bakımı konusundaki bilgilerinin ve öz yeterliliklerinin daha az ve endişelerinin fazla olduğu bildirilmiştir (Kahraman, Kabalcıoğlu ve Ersin, 2016; Olshtain-Mann ve Auslander, 2008). Başka bir çalışmada ise annelerin yaşı ilerledikçe bebek bakımı ile ilgili yöneltilen sorulara doğru yanıt oranının da yükseldiği bulunmuştur (Çekin ve Turan, 2018). Çalışmada 24 yaşından büyük olan annelerin eve geçişte daha az sorun yaşamasının nedeni annelerin büyük çoğunluğunun başka çocuğunun da olmasına bağlı, daha önce annelik deneyimini yaşamasından, annelik konusunda yetkinlik duyguları ve sorumluluklarının daha yoğun olmasından kaynaklı olabilir.

Birden fazla çocuğu olan annelerin, çocuk sayısı bir olan annelere göre EG: PEÖ aldıkları toplam puan ortalaması anlamlı derecede fazladır ($F=48.866$, $p=.000$). Çekin ve Turan (2018)'in yaptığı çalışmada yoğun bakım ünitesinde yatmakta olan bebekleri dışında başka çocukları da olan anne ve babaların stres düzeylerinin, yoğun bakımda yatan bebekleri dışında başka çocuğu olmayan anne ve babalara göre daha yüksek olduğu vurgulanmıştır (Çekin ve Turan, 2018). Çocuk sayısı bir olan annelerin ilk kez annelik duygusunu yaşadıkları, annelik rol ve sorumluluklar konusunda deneyimsiz olduklarından ötürü daha fazla sorun yaşadıkları düşünülmektedir.

Çalışmada bebeğin doğum kilosunun ve taburculuktaki kilosunun az olması eve geçişte yaşanan sorunların fazla olması ile

ilişkili bulunmuştur. Ülkemizde yapılan bir çalışmada çok düşük doğum ağırlıklı bebeklerin annelerinde daha fazla ebeveynlik stresi olduğunu bildirilmiştir (Çekin ve Turan, 2018). Bu durum annelerin bebeklerini tutmakta, bebeklerine dokunmakta ve bakım vermede zorluk yaşadığını düşündürmektedir. YYBÜ'nde enfeksiyona yönelik koruyucu önlemler alınarak rollerini yerine getirmek için ebeveynlere daha fazla fırsat verilmesi önerilmektedir.

Araştırmamızda EMPATHIC-30 ölçeği ile EG: PEÖ'nin arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Boykova (2018), Boykova ve Kenner (2012) yaptıkları araştırmalarda evde çok karmaşık bakım vermenin ailede, özellikle annede stres düzeyini arttırdığını bulmuşlardır. Bir kavram analizi çalışmasında annelerin bakım verme yeteneğinin geliştirilmesinin bebeğin büyümesini, sağlığını, anne-bebek ilişkisini ve ebeveynlik rolünü kazanmasını olumlu etkilediği vurgulanmıştır (Tajalli, Ebadi, Parvizy, ve Kenner, 2022). Bu nedenle, bebek YYBÜ'nde iken ebeveynlerin evde bakıma yönelik gereksinim değerlendirilmesi ve güçlendirme programının uygulanması önerilmektedir (Liu, Chao, Huang, Wei, ve Chien, 2010; Tajalli, Ebadi, Parvizy, ve Kenner, 2022). Yapılan literatür taramasında kullanılan iki ölçek ilişkisini değerlendiren araştırmaya rastlanmamıştır. Çalışmamızın bulgularına göre YYBÜ'nde bebeği yatan annelerin memnuniyetlerinin eve geçişte yaşanan sorunları etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun sürecin iki farklı zamanda, iki farklı ortamda yaşanmasından, annelerin farklı beklenti ve sorumluluk içerisinde olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca iki ortamın farklılıkları ve yaşanabilecek zorluklar göz önüne alınarak ve hastane sürecinin bir geçiş aşaması olan taburculuk eğitiminin bebeğin üniteye yatışının en erken döneminde başlaması gerekliliğini de bir kez daha ortaya koymuştur.

Annelerin evde yaşadıkları zorlukları anlamada iletişimin sürdürülmesi ve taburculuk sonrası ev ziyaretlerinin/tele-sağlık görüşmelerinin yapılması önemlidir.

Çalışmamızda, EMPATHIC-30 ölçeği bakım-tedavi alt boyutu ile EG: PEÖ endişe ve izolasyon alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir ($p=.028$). Bakım- tedavi konusunda memnuniyeti yüksek olan annelerin endişe ve izolasyon konusunda yaşadıkları sorunlar daha azdır. Literatürde prematüre bebeklerin evdeki bakım için ebeveynlerin yeni sorumluluklarına ve günlük rutinlerine uyum sağlamak için zamana ihtiyaçları olduğu, sosyal yaşamlarını olumsuz etkilediği hatta annelerin profesyonel kariyerinden çekilmesine ve sosyal izolasyona neden olabileceği bildirilmektedir (Lakshmanan vd., 2017).

Kısıtlılıklar

Araştırmanız bazı sınırlılıkları vardır. Ölçeklere dair veriler katılımcıların öz bildirimine dayalıdır. Ölçülen durumlar ölçek maddeleri ile sınırlıdır. Bir diğer sınırlılık ise araştırmanın sadece bir kurumda yapılmış olmasıdır. Bu nedenle sonuçlar genellenemez.

SONUÇLARIN UYGULAMADA KULLANIMI

Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği yatan annelerin memnuniyetleri ile hastaneden eve geçişte yaşadıkları sorunlar arasında herhangi ilişki saptanmamıştır. Bu sonuç iki farklı ortam ve zaman diliminde annelerin beklentilerinin, gereksinimlerinin ve sorumluluklarının farklı olabileceğini göstermektedir. Bu süreçlere ayrı ayrı odaklanmamız, etkileyen faktörleri belirlememiz ve gerekli desteği sağlamamıza işaret emektedir. Ayrıca hastane sürecinde bakım ve tedavi konusunda memnuniyetlerinin yüksek olan annelerin hastaneden eve

geçişte endişe ve izolasyon sorunlarının daha az olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda öncelikle ebeveynlerinin hastane sürecindeki gereksinimlerinin ve memnuniyetlerinin belirlenmesi önerilmektedir. Prematüre bebeklerin yüksek riskli grupta olduğu göz önüne alınırsa; taburculuk sonrası evde prematüre bebeklerin takipleri yapılarak, ebeveynlerine destek ve danışmanlık sürdürülerek bu sorunlar önlenmelidir. Bu değerlendirmeler anne ve bebek sağlığında kritik bir rol oynayabilecek özelliğe sahiptir. Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan babaların da memnuniyetlerini değerlendiren, eve geçişte yaşanan sorunların belirlenmesi, erken müdahale edilmesi ve çözümlenmesi için ev ziyaretlerini ve yenidoğan izlemlerini içeren çalışmaların yapılması önerilmektedir

Bilgilendirme

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın bütçesi araştırmacılar tarafından karşılanmıştır. Çalışma konsepti/ Tasarımı: CA, DM; Veri toplama/Veri işleme: CA; Veri analizi ve yorumlama: CA, DM; Yazı taslağı: CA, DM; İçeriğin eleştirel incelenmesi: CA, DM; Son onay ve sorumluluk: CA, DM; Süpervizyon: DM. Araştırma için bir üniversitenin tıp fakültesi girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulu'ndan 22.03.2021 tarih ve E-71522473-050.01.04-28910-186 sayılı onay alınmıştır. Çalışmaya katılan annelere teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Adama, E.A., Adua, E., Bayes, S., ve Mörelis, E. (2021). Support needs of parents in neonatal intensive care unit: An integrative review. *J. Clin. Nurs.*, 31: 532– 47. doi: 10.1111/jocn.15972. PMID: 34312923
- Albayrak, S., ve Büyükgönenç, A.L. (2019). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde ebeveyn memnuniyet ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Güvenirlilik ve geçerlik çalışması. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 16(4), 313- 323. doi:10.5222/HEAD.2019.313

Alış, S. (2018). Gelişim geriliği riski altındaki prematüre bebeklerin hastaneden eve geçişinde anne gereksinimleri [Yüksek Lisans Tezi] Ankara: Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı Özel Eğitim Programı;Erişim tarihi:15.05.2022]. file:///C:/Users/User/Downloads/494183%20(2).pdf

Aydon, L., Hauck, Y., Murdoch, J., Siu, D., ve Sharp, M. (2018). Transition from hospital to home: Parents perception of their preparation and readiness for discharge with their preterm infant. *Journal of Clinical Nursing*, 27(1-2), 269-277. doi: 10.1111/jocn.13883 PMID: 28514524

Balasundaram, M., Porter, M., Miller, S., Sivakumar, D., Fleming, A., ve McCallie, K. (2022) Increasing parentsatisfaction with discharge planning: An improvement project using technology in a level 3 NICU: Animprovement project using technology in a level 3 NICU. *Adv Neonatal Care*, 22 (2), 108-118. http://dx.doi.org/10.1097/ANC.0000000000000841 PMID: PMC8983942

Batman, D., ve Şeker, S. (2019) Web tabanlı eğitimin prematüre yenidoğanların ebeveynlerinin bakımdaki özgüven ve kaygı düzeylerine etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(2), 107-115.

Boykova, M. (2018). Transition from hospital to home in parents of preterm infants: Revision, modification, and psychometric testing of the questionnaire. *Journal of Nursing Measurement*, 26(2), 296-310. doi: 10.1891/1061-3749.26.2.296 PMID: 30567946

Boykova, M., ve Kenner, C. (2012). Transition from hospital to home for parents of preterm infants. *The Journal of Perinatal & Neonatal Nursing*, 26(1), 81-87. DOI: 10.1097/JPN.0b013e318243e948

Çaka, S.Y., ve Çınar, N. (2021). Effect of education on the readiness levels of primigravida women to hygienic care practices of the newborn with the use of QR code. *Health Care for Women International*, 1-17. doi: 10.1080/07399332.2021.1908289 PMID: 33939938

Çekin, B., ve Turan, T. (2018). The stress levels of parents of premature infants and related factors in Neonatal Intensive Care Units. *Turkish Journal of Pediatrics*, 60 (2),11-125. doi: 10.24953/turkjped.2018.02.001. PMID: 30325116

Ding, X., Zhu, L., Zhang, R., Wang, L., Wang, T.T., ve Latour, J.M. (2019). Effects of family-centered care interventions on preterm infants and parents in neonatal intensive care units: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Australian Critical Care* 32,63–75. doi: 10.1016/j.aucc.2018.10.007. PMID: 30554939

Doğru, S., ve Topan, A. (2021). Yenidoğan yoğun bakım ünitesine prematüre bebeği yatan ebeveynlere verilen yatış eğitiminin stres düzeylerine etkisi. *J Pediatr Emerg Intensive Care Med.*, 8, 26-36. doi: 10.4274/cayd.galenos.2020.07769

Galeano, M.D., ve Carvajal, B.V. (2016). Coping in mothers of premature newborns after hospital discharge. *Newborn & Infant Nursing Reviews* 16 (3),105-109. https://doi.org/10.1053/j.nainr.2016.08.007

Galeano, S.P.O., Marín, S.C.O., ve Semenic, S. (2017). Preparing for post-discharge care of premature infants: Experiences of parents. *Investigacion y Educacion en Enfermeria*, 35(1), 100-108 doi: 10.17533/udea.iee.v35n1a12 PMID: 29767929

Granero-Molina, J., Fernández Medina, I.M., Fernández-Sola, C., Hernández-Padilla, J.M., Jiménez Lasserrotte, M.D.M., ve López, M.D.M. (2019). Experiences of mothers of extremely preterm infants after hospital discharge, *Journal of Pediatric Nursing*, 45:e2-e8. doi: 10.1016/j.pedn.2018.12.003. PMID: 30581066

Gulo, B., Miglierina, L., Tognon, F., Panunzi, S., Tsegaye, A., Asnake, T.,... Dall'Oglio, I. (2021). Parents' experience and satisfaction in neonatal intensive care units in Ethiopia: a multicenter cross-sectional study using an adapted version of EMPATHIC-N. *Front. Pediatr.*, 8, 9:738863. doi: 10.3389/fped.2021.738863. PMID: PMC8531748

Hagen, I.H., Iversen, V.C., Nettet, E., Orner, R., ve Svindseth, M.F.(2019). Parental satisfaction with neonatal intensive care units: a quantitative cross-sectional study. *BMC Health Serv Res.*, 19: 37. https://doi.org/10.1186/s12913-018-3854-7

Hunt, H., Abbott, R., Boddy, K., Whear, R., Wakely, L., Bethel, A., ... Thompson-Coona, J. (2019). "They've walked the walk": A systematic review of quantitative and qualitative evidence for parent-to-parent support for parents of babies in neonatal care. *Journal of Neonatal Nursing*, 25(4), 166–176. https://doi.org/10.1016/j.jnn.2019.03.011

Jamalivand, S., Mohammad, A.C.S., ve Mirghafourvand, M. (2017). Comparing the effect of electronic software and training booklet on maternal self-confidence and awareness about newborn care: A randomized controlled clinical trial. *Iranian Red Crescent Medical Journal* 19(4), e44152. https://doi.org/10.5812/ircmj.44152

Kahraman, S., Kabalcıoğlu, F., ve Ersin, F. (2016). Şanlıurfa'daki gebelerin bebek bakımına ilişkin bilgi düzeyleri [Information level of pregnant women on baby

care in Şanlıurfa. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16 (36), 79-97. DOI: 10.21560/spcd.92701

Küçüköğlü, S., AYTEKİN, A., ve GÜLHAŞ, N.F. (2015). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin gereksinimlerinin belirlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12(3), 182-188. <https://jer-nursing.org/Content/files/sayilar/68/6.pdf>

Lake, E.T., Smith, J.G., Staiger, D.O., Schoenauer, K.M., ve Rogowski, J.A. (2020). Measuring parent satisfaction with care in neonatal intensive care units: the EMPATHIC-NICU-USA questionnaire. *Front. Pediatr*, 8, 541573. doi: 10.3389/fped.2020.541573 PMID: PMC7573183

Lakshmanan, A., Aqni, M., Lieu, T., Fleeqler, E., Kipke, M., Friedlich, P.S., ... Mandy B. Belfort, M.B. (2017). The impact of preterm birth <37 weeks on parents and families: a cross-sectional study in the 2 years after discharge from the neonatal intensive care unit. *Health and Quality of Life Outcomes*, 15, 38. doi: 10.1186/s12955-017-0602-3. PMID: PMC531257

Larsson, C., Wågström, U., Normann, E., ve Blomqvist, Y.T. (2017). Parents experiences of discharge readiness from a Swedish neonatal intensive care unit. *Nursing Open*, 4(2),90-95 doi: 10.1002/nop2.71. PMID: 28286665

Latour, J.M., Duivenvoorden, H.J., Tibboel, D., Hazelzet, J.A., the EMPATHIC Study Group. (2013). The shortened EMpowerment of PArEnts in THE Intensive Care 30 questionnaire adequately measured parent satisfaction in pediatric intensive care units. *J Clin Epidemiol*, 66,1045-1050. doi: 10.1016/j.jclinepi.2013.02.010. PMID: 23790723

Liu, C.H., Chao, Y.H., Huang, C.M., Wei, F.C., Chien, L.Y. (2010). Effectiveness of applying empowerment strategies when establishing a support group for parents of preterm infants. *J Clin Nurs.*, 19,11-12):1729-1737.

Mol, C., Argent, A. C., ve Morrow, B. M. (2018). Parental satisfaction with the quality of care in a South African paediatric intensive care unit. *Southern African Journal of Critical Care*, 34(2), 50-56. doi: 10.7196/SAJCC.2018.v34i2.366.

Olshtain-Mann, O., ve Auslander, G.K. (2008). Parents of preterm infants two months after discharge from the hospital: are they still at (parental) risk? *Health Soc Work.*, 33(4), 299-308. doi: 10.1093/hsw/33.4.299. PMID: 19070277

Patel, R., Nudelman, M., Olarewaju, A., Pooley, S.W., Jegatheesan, P., Song, D., ... Govindaswami, B. (2017). Homecare and healthcare utilization errors

post-neonatal intensive care unit discharge. *Advances in Neonatal Care*, 17 (4),258-264. doi: 10.1097/ANC.0000000000000390 PMID: PMC5533584

Petty, J., Whiting, L., Green, J., ve Fowler, C.(2018). Parents' views on preparation to care for extremely premature infants at home. *Nursing Children and Young People*, 30(4), 22-27. doi: 10.7748/ncyp.2018.e1084 PMID: 29975481

Rodríguez-Ruiz, E. , Campelo-Izquierdo, M., Rodríguez, M.M., Estany-Gestal, A., Hortas, A.B., Rodríguez-Calvo, M.S., ... Latour, J.M. (2022). Measuring family-centred care practices in adult intensive care units: the EMPATHIC-F questionnaire. *Nurs Crit Care*, 27(3), 375-383. doi: 10.1111/nicc.12670. Epub 2021 Jun 19. PMID: 34145959

Russell, G., Sawyer, A., Rabe, H., Bliss, J.A., Gyte, G., Duley, L., ... Ayers, S. (2014). Parents' views on care of their very premature babies in neonatal intensive care units: a qualitative study. *BioMed Central Pediatrics*, 14, 230. doi: 10.1186/1471-2431-14-230. PMID: PMC4190336

Tajalli, S., Ebadi, A., Parvizy, S., ve Kenner, C. (2022). Maternal caring ability with the preterm infant: A Rogerian concept analysis. In *Nursing Forum*, 57, 5, 920-931. doi: 10.1111/nuf.12756.

Tan, A., Pelone, F., Arnold, S., Anderson, J., Kennedy, G., ve Goodman, J. (2020). Support and information needs of parents and carers of preterm babies requiring respiratory support on the neonatal unit: A qualitative systematic review. *Journal of Neonatal Nursing*, 26(2), 93-100. doi:10.1016/j.jnn.2019.11.003

Tiryaki, Ö., Zengin, H., Çınar, N., Umaroglu, M.M., Latour, J.M. (2020). Turkish adaptation and validation of the EMpowerment of PArEnts in THE Intensive Care (EMPATHIC-30) questionnaire to measure parent satisfaction in neonatal intensive care units. *Frontiers in Pediatrics*, 8, 421-427. doi: 10.3389/fped.2020.00421. PMID: PMC7403180

Weissenstein, A., Straeter, A., Villalon, G., Luchter, E., ve Bittman, S. (2011). Parent satisfaction with a pediatric practice in germany: A questionnaire-based study. *Italian Journal of Pediatrics*, 37(1), 31-36. doi: 10.1186/1824-7288-37-31. PMID: PMC3163525

Zengin, H., Tiryaki, Ö., ve Çınar, N. (2021). Eve geçiş: preterm ebeveyn ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 31-43.

Zhang, R., Huang, R.W., Gao, X.R., Peng, X.M., Zhu, L.H., Rangasamy, R., ...Latour, J. M. (2018). Involvements of parents in the care of preterm infants: A pilot study evaluating a family-centered care intervention in a Chinese neonatal ICU. *Pediatric Critical Care Medicine* 19, 741–747 doi: 10.1097/PCC.0000000000001586. PMID: 29781955

Zhuang, Y., Zhang, R., Gao, X., Zhu, L., ve Latour, J.M. (2022). Validation of the Chinese empowerment of parents in the intensive care (EMPATHIC-30) questionnaire among parents in neonatal intensive care units: a prospective cross-sectional study. *Front Pediatr*, 30(10), 851291. doi: 10.3389/fped.2022.851291 PMID: PMC9005953